

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«УХВАЛЕНО»:

Вченою радою Одеського
державного аграрного університету
Протокол № 5 від 14 листопада 2019 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор Одеського державного
аграрного університету

М. М. Брошков
М. М. Брошков
Наказ від 15.11.2019 р. № 373-заг.

ПОЛОЖЕННЯ

**про академічну доброчесність
в Одеському державному аграрному університеті**

1. Загальні положення

1.1. Одеський державний аграрний університет (далі - Університет) визнає дотримання норм етичної поведінки всіма членами університетської спільноти однією з важливих передумов успішної реалізації своєї мети — здійснення вагомого внеску в суспільний розвиток через дослідження, генерування нових знань, їх поширення та підготовку соціально відповідальних, креативних особистостей і конкурентних фахівців.

З метою розвитку єдиної організаційної культури університету та з урахуванням суспільного запиту щодо високих морально-етичних якостей фахівців було розроблено й затверджено Вченою радою Одеського державного аграрного університету «Положення про академічну доброчесність Одеського державного аграрного університету». (далі - Положення).

1.2. Дане Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», Статуту Одеського державного аграрного університету, правил внутрішнього розпорядку та інших нормативно-правових актів чинного законодавства України.

1.3. Положення спрямоване на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності Університету, утвердження академічних чеснот та запобігання порушенням академічної доброчесності.

1.4. Норми цього Положення закріплюють правила етичної поведінки безпосередньо у трьох основних сферах – освітній, науковій та виховній.

1.5. Дія цього Положення поширюється на всю академічну спільноту ОДАУ і є для неї обов'язковою до виконання. Учасниками освітнього процесу в ОДАУ є наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються; фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу; інші працівники.

2. Поняття, принципи та норми академічної доброчесності

2.1. Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування й розвиток самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі.

2.2. Забезпечення академічної доброчесності в Університеті базується на принципах верховенства права, демократизму, законності, справедливості, толерантності, наукової сумлінності, професіоналізму, партнерства і взаємодопомоги, взаємоповаги і довіри, відкритості й прозорості, відповідальності.

2.3. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти передбачає:

- дотримання норм Конституції України; чинного законодавства України в сфері освіти та вищої освіти й інших норм законодавства України; нормативних актів Університету;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм;
- збереження національних і культурних традицій, примноження наукової й духовної скарбниці Університету;
- принципове реагування на всі порушення цього Положення;
- взаємоповагу всіх учасників освітнього процесу та академічної спільноти, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, віросповідання, філософських переконань, соціального стану та інших ознак;
- демократичні відносини між представниками академічної спільноти;
- об'єктивне оцінювання знань та вмінь здобувачів освіти;
- якісне виконання своїх функціональних обов'язків;
- дотримання вимог наукової сумлінності в усіх видах науково-освітньої діяльності;
- не розголошення конфіденційної інформації, інформації з обмеженим доступом та інших видів інформації відповідно до вимог законодавства в сфері інформаційної діяльності та звернення громадян;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- уникнення дій на основі приватного інтересу та конфлікту інтересів;
- використання у освітній або дослідницькій діяльності лише перевірених та достовірних джерел інформації та сумлінне посилання на них;
- уникнення фальсифікування або фабрикування інформації, наукових результатів з їх наступним використанням у роботі (науковій, кваліфікаційній, звітній);
- виключення із практики академічної діяльності проявів хабарництва за отримання будь-яких переваг у освітній або дослідницькій діяльності;
- відповідальність за порушення академічної доброчесності.

2.4. Формами проявів академічної недоброчесності є:

- академічний плагіат;
- академічне шахрайство;
- виконання на замовлення та (або) продаж академічних текстів (контрольних, курсових, кваліфікаційних робіт, дисертаційних досліджень і навчальної літератури);
- академічна фальсифікація та фабрикація;
- публікація вигаданих результатів досліджень, будь-яких даних із питань освітнього процесу;

- приписування результатів колективної діяльності одній або окремим особам без узгодження з іншими учасниками авторського колективу або внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні продукту;

- академічний обман;

- академічне хабарництво;

- протиставлення приватних інтересів інтересам Університету та педагогічної, науково-педагогічної спільноти;

- приватний інтерес.

2.4.1. Академічне шахрайство передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу змістом яких є: - використання матеріальних наукових джерел без посилання на них; - списування та використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або друкованих та технічних засобів; - проходження процедур контролю знань підставними особами; - повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, індивідуальної, курсової, дипломної тощо); - повторна публікація своїх наукових результатів.

2.4.2. Академічний обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

2.4.3. Академічне хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі. Неправомірна вигода – це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи не грошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

2.4.4. Протиставлення приватних інтересів інтересам Університету, педагогічної та науково-педагогічної спільноти – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

2.4.5. Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

2.5. Норми та правила академічної доброчесності педагогічних, науково-педагогічних працівників:

2.5.1. Визнавати, поважати і забезпечувати свободу думки і слова учасників освітнього процесу відповідно до українських та міжнародних правових норм, суспільної моралі та професійної етики.

2.5.2. Бути носієм моралі, її виразником і захисником, прикладом високої культури, професійної майстерності й здорового способу життя.

2.5.3. Сповідувати принципи академічної свободи та відповідальності у педагогічній, науково-дослідницькій та виховній діяльності, уникаючи плагіату, привласнення наукових ідей з неопублікованих джерел, фальсифікацій.

2.5.4. Діяти відкрито і прозоро у всіх сферах університетського життя.

2.5.5. Постійно працювати над підвищенням свого професійного, інтелектуального, культурного рівня, проявляти ініціативу, відповідальне ставлення та творчий підхід до виконання службових обов'язків, передавати свій досвід колегам.

2.5.6. Зміцнювати культуру наукової сумлінності у всіх видах наукової діяльності, дотримуючись етичних норм. Усвідомлювати відповідальність за виникнення небезпеки для окремої людини, суспільства, економіки або природи, яку може заподіяти застосування неперевірених нових наукових знань.

2.5.7. Забезпечувати бездоганну чесність та прозорість на всіх стадіях наукового дослідження, вважати неприпустимим прояви плагіату, самоплагіату, фабрикавання та фальшування даних.

2.5.8. Формувати гнучкі науково-освітні програми й курси, адаптовані у середовище сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і бізнес-практик, дотримуючись принципу інформаційної цінності та етики.

2.5.9. Сумлінно проводити на високому професійному рівні кожне заняття, не допускати безпринципності в освітньому процесі, дотримуючись педагогічного такту. Формувати на заняттях дух взаємного порозуміння та доброзичливості.

2.5.10. Об'єктивно оцінювати знання студентів, не допускаючи особистої неприязні, впливу родини, друзів чи службових осіб.

2.5.11. Поважати думку студента і підтримувати студентські пропозиції, спрямовані на утвердження академічних чеснот. Підтримувати студентів у наукових починаннях і сприяти розкриттю їх наукового потенціалу.

2.5.12. Не створювати студентам на заняттях чи іспитах сприятливих умов для списування, використання недозволених матеріалів, фальсифікації даних під час складання іспитів, заліків, захистів кваліфікованих робіт.

2.5.13. Проводити просвітницьку роботу, виховувати сучасних професіоналів на засадах гуманізму, плюралізму та патріотизму.

2.6. Норми та правила академічної доброчесності здобувачів освіти.

2.6.1. Усвідомлювати своє покликання як здобувача вищої освіти оволодіти спеціальністю і бути корисним суспільству.

2.6.2. Використовувати всі можливості, які пропонує Університет, для набуття фахових компетентностей та особистісного розвитку; гідно нести

звання студента, аспіранта, представляти свій заклад освіти, захищати його честь і сприяти створенню його позитивного іміджу.

2.6.3. Сповідувати принципи академічної свободи, інтелектуальної самостійності та відповідальності. Ініціювати пропозиції, спрямовані на удосконалення навчально-виховної роботи, гуманізацію навчального процесу та організацію внутрішнього життя академічної спільноти.

2.6.4. Підтверджувати свій рівень сумлінності у всьому навчальному процесі: виконувати графік навчального процесу, своєчасно складати заліки та іспити, виконувати кваліфікаційні роботи.

2.6.5. Не допускати проявів академічної нечесності: прохання про сприяння, надання або отримання допомоги від третіх осіб під час складання будь-якого виду підсумкового контролю; наклепи на інших студентів та викладачів; використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної чи вищої оцінки; списування під час написання контрольних роботи, модулі, складання заліків, іспитів.

2.6.6. Не пропонувати неправомірну винагороду викладачам при оцінюванні результатів виконання навчальних, кваліфікаційних, дослідницьких завдань тощо.

2.6.7. Не допускати хибного трактування колективізму під час контрольних робіт, іспитів, заліків. Не копіювати в інших студентів звітів, лабораторних робіт, комп'ютерних програм, курсових проектів тощо.

2.6.8. Сповідувати культуру наукової сумлінності під час здійснення всіх видів наукової діяльності, не допускати плагіату в наукових та кваліфікаційних працях.

2.6.9. Надавати підтримку іншим студентам, зокрема студентам молодших курсів, у процесі навчання, їх адаптації до студентського життя тощо.

2.6.10. Поважати викладача як людину, особистість, педагога і співпрацювати для утвердження академічних чеснот, розвитку науково-освітніх новацій і захисту суспільної моралі, розвивати в собі лідерські якості та вміння працювати в команді.

3. Етичні стандарти

3.1. Загальні етичні стандарти.

Усвідомлюючи високий статус представника університетської спільноти, сповідуючи цінності Університету та керуючись етичними принципами й моральними нормами, кожен її член має:

- дотримуватись вимог чинного законодавства України, нормативних актів Університету та загальноприйнятих правил поведінки;
- шанувати історію, традиції, ім'я і символіку Університету;
- сприяти ефективній діяльності Університету, підтриманню його позитивного іміджу та репутації як провідного науково-дослідницького,

освітнього та культурного центру;

- поважати права і свободи, честь і гідність особистості, не допускати домагань, приниження, експлуатації будь-якого характеру;

- коректно, ввічливо, толерантно й уникаючи дискримінації ставитись до кожного члена університетської спільноти та гостей Університету, незалежно від статі, віку, посади, статусу, культурних, расових, національних відмінностей, соціального або географічного походження, стану здоров'я, політичних поглядів, релігійних переконань тощо;

- дотримуватись норм мовного етикету та правил ділової письмової й усної комунікації;

- дотримуватись принципу академічної доброчесності, зокрема утримуватись від списування, плагіату, фальсифікації та/або допомоги іншим у таких діях, коректно цитувати й наводити джерела інформації, яка використовується в науково-освітній діяльності;

- бути пунктуальним, своєчасно реагувати на запити інших членів університетської спільноти, партнерів Університету та/або представників широкої громадськості, дотримуватись встановлених термінів виконання завдань і взятих зобов'язань;

- ефективно й раціонально використовувати ресурси (людські, матеріальні, фінансові, інтелектуальні тощо) Університету та сприяти збалансованому розвитку;

- відповідально й ощадливо використовувати майно та обладнання Університету (приміщення, меблі, комп'ютерну техніку, телекомунікаційне і мультимедійне обладнання, бази даних, мережі тощо) за прямим призначенням у науково-освітніх цілях, під час виконання посадових обов'язків та/або для професійного розвитку;

- ставитись з довірою та вимогливістю один до одного, обмінюватись досвідом та інформацією в межах університетської спільноти, надавати необхідну підтримку для досягнення найкращих результатів діяльності;

- виявляти ініціативу щодо підвищення якості науково-освітньої діяльності;

- утримуватись від поширення неправдивої та/або неперевіреної інформації про Університет або членів університетської спільноти, розкриття конфіденційної інформації та персональних даних інших осіб;

- не виступати від імені Університету або його структурного підрозділу без спеціальних повноважень;

- утримуватись від будь-яких форм корупції (зловживання повноваженнями з метою одержання неправомірної вигоди та/або прямого чи опосередкованого пропонування такої вигоди іншим) та повідомляти керівництво Університету про будь-які прояви корупції, дотримуватися правил етичної поведінки, визначених Розділом VI Закону України "Про запобігання корупції", інших вимог антикорупційного законодавства

України;

- дотримуватись правил безпеки, гігієни праці, підтримувати чистоту і порядок та здоровий спосіб життя. В Університеті заборонено куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин;

- вирішувати конфліктні ситуації конструктивно, в атмосфері взаєморозуміння та поваги, предметно та справедливо;

- в усіх ситуаціях як в межах, так і за межами Університету утримуватись від будь-яких дій і висловлювань, які суперечать етичним нормам і можуть завдати шкоди іншим людям та/або репутації, майну, фінансовому стану Університету.

3.1.1. Керівники всіх рівнів мають:

- виявляти лідерські якості та високий професіоналізм, бути взірцем етичної поведінки та допомагати іншим членам університетської спільноти у розвитку такої поведінки;

- поширювати ключові цінності серед співробітників і студентів, впроваджувати культуру постійного вдосконалення у науково-освітню практику;

- дбати про ефективне використання ресурсів і враховувати економічні та науково-освітні інтереси Університету в своїй діяльності;

- докладати зусилля для забезпечення належних умов роботи співробітників та навчання студентів;

- підтримувати баланс між реалізацією права академічної свободи та забезпеченням продуктивної науково-освітньої діяльності Університету;

- сприяти відкритості та прозорості науково-освітнього пошуку;

- вживати заходів щодо профілактики порушень норм законодавства, етичних принципів та стандартів поведінки;

- заохочувати співробітників до постійного вдосконалення робочих процесів та надання пропозицій щодо покращень;

- проводити регулярне оцінювання стану організаційної культури та виконання норм Етичного кодексу в Університеті

3.1.2. Науково-педагогічні працівники мають:

- визнавати, поважати і забезпечувати свободу думки і слова учасників освітнього процесу;

- здійснювати професійну діяльність на високому якісному рівні, підвищувати наукову кваліфікацію і викладацьку майстерність;

- дотримуватись педагогічної етики;

- дотримуватись принципів наукової етики, уникаючи плагіату, привласнення наукових ідей з неопублікованих джерел, фальсифікацій;

- вказувати свою належність до Університету під час опублікування результатів власних наукових досліджень та навчально-методичних робіт, виконаних у межах трудових та інших договірних відносин з Університетом;

- об'єктивно і справедливо оцінювати результати наукової та освітньої

діяльності;

- утримуватись від відносин, які можуть заважати ефективному навчанню та об'єктивному оцінюванню результатів наукової та освітньої діяльності, зокрема, комерційного партнерства, відносин боржника та кредитора, непередбаченої винагороди тощо.

3.1.3. Адміністративні працівники та допоміжний персонал мають:

- сумлінно виконувати професійні обов'язки на високому якісному рівні;

- створювати сприятливі умови для ефективної діяльності всіх членів університетської спільноти, розкриття творчого потенціалу учасників науково-освітнього процесу, розвитку організаційної культури;

- мінімізувати бюрократичні процедури до рівня, який забезпечить продуктивність роботи членів університетської спільноти;

- проводити аналіз внутрішньої діяльності та процесів з метою виявлення можливостей їх покращення, запобігання порушень етичних стандартів.

3.2. Стандарти етичної поведінки щодо партнерів Університету та третіх сторін.

У відносинах з партнерами Університету та третіми сторонами кожен член університетської спільноти має:

- дотримуватись загальних (спільних) і специфічних стандартів етичної поведінки;

- ввічливо та з повагою ставитись до партнерів і гостей Університету;

- відповідально ставитись до розвитку відносин з партнерами, спонсорами Університету, органами влади, професійними мережами тощо;

- забезпечувати прозорість використання спонсорської допомоги Університету, отриманої у формі грошей, матеріальних цінностей або послуг;

- не використовувати свої службові повноваження, становище, будь-яке державне та власне майно або кошти Університету в приватних інтересах або з метою одержання неправомірної вигоди;

- з розумінням ставитись до культурних особливостей та стандартів етичної поведінки іноземних партнерів і гостей Університету.

4. Заходи з попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності

4.1. Відповідно до п. 1 ч. 3 ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» Університет зобов'язаний вживати заходи, зокрема шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

4.2. Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в Університеті використовується такий комплекс профілактичних заходів:

- ознайомлення учасників освітнього процесу з документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат;
- формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані в наукових і навчальних працях матеріали;
- проведення семінарів із здобувачами вищої освіти з питань інформаційної діяльності Університету, правильності написання наукових, навчальних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- уведення до освітніх програм і навчальних планів підготовки фахівців з вищою освітою навчальних дисциплін, що забезпечують формування загальних компетентностей з дотримання етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації під час роботи з первинними та вторинними інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності;
- сприяння органам студентського самоврядування, первинній профспілковій організації студентів та аспірантів. Науковому товариству студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених в інформуванні осіб, які навчаються, про правила наукової етики;
- уведення до виховної роботи факультетів, кафедр, освітніх центрів заходів із формування у здобувачів вищої освіти етичних норм, що унеможливають академічний плагіат;
- експертна оцінка та (або) технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату у випускних та дисертаційних роботах, підготовлених до захисту тощо.

5. Адміністрування

5.1. Повідомлення про порушення.

При виявленні порушень академічної доброчесності та етики член університетської спільноти може самостійно вжити корегувальних заходів або звернутись до безпосереднього керівника. Член університетської спільноти також може скористатись правом звернутись до керівника вищого рівня.

Особи, які повідомляють про порушення або ймовірне порушення, мають гарантію захисту від переслідування.

5.2. Розв'язання етичних конфліктів.

При виникненні етичних конфліктів між членами університетської спільноти оптимальним способом розв'язання є добровільне примирення.

За неможливості врегулювання конфлікту в робочому порядку член

університетської спільноти може подати заяву до Комісії з питань академічної доброчесності та етики.

5.3. Комісія з питань академічної доброчесності та етики.

5.3.1. Комісія з питань академічної доброчесності та етики (далі Комісія) – колегіальний експертно-консультативний орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів та розв'язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти. У своїй діяльності Комісія керується чинним законодавством України, цим Положенням та іншими нормативним актами Університету.

Члени Комісії працюють на громадських засадах. Склад Комісії, процедури призначення та припинення повноважень її членів, розгляду порушень, особливості функціонування може визначатись відповідним Положенням.

До складу Комісії з питань академічної доброчесності та етики можуть входити запрошені внутрішні або зовнішні експерти з тих питань, які розглядаються. Залучені фахівці мають право готувати експертні висновки, брати участь в обговоренні відповідних питань.

5.3.2. Завдання Комісії:

Завданнями Комісії з питань академічної доброчесності та етики є:

- сприяти зміцненню довіри, партнерським відносинам між учасниками науково-освітньої діяльності, консолідації університетської спільноти;
- налагоджувати діалог і досягати згоди шляхом об'єктивного та принципового обговорення складних етичних ситуацій;
- консультувати в ситуаціях, які викликають невпевненість в їх етичності, та щодо дій, які можуть призвести до порушень;
- надавати експертні оцінки щодо етичності дій і поведінки членів університетської спільноти та рекомендації щодо застосування санкцій за порушення академічної доброчесності та етики;
- розробляти рекомендації щодо покращення культури поведінки членів університетської спільноти та поширення етичних цінностей, принципів та стандартів.

5.4. Відповідальність за порушення.

Порушення академічної доброчесності та етики, за наявності ознак юридичної відповідальності, підлягає розгляду згідно з вимогами чинного законодавства.

Конкретні види санкцій та способи дисциплінарного впливу, особливості їх застосування можуть визначатись відповідним Положенням.

6. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення набуває чинності з моменту його ухвалення Вченою радою університету та вводиться в дію наказом ректора.

особливості їх застосування можуть визначатись відповідним Положенням.

6. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення набуває чинності з моменту його ухвалення Вченою радою університету та вводиться в дію наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до Положення затверджується Вченою радою університету за поданням Науково-координаційної ради або Науково-методичної ради або Первинної профспілкової організації університету або поданнями вчених рад факультетів, що затверджується наказом ректора університету.

Погоджено:

Проректор з наукової роботи

О. В. Данчук

Проректор з правової та господарської роботи

В. М. Ковчук

аг.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ОДАУ

Прошито та пронумеровано 12 сторінок

Проректор з ДРД МЗ Данчук О. В.

